

วิถีชีวิตและการดำรงอยู่ของแรงงานข้ามชาติในสังคมไทย เขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่

อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

กิริติ เชาว์ตฤณาวงษ์ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์

Way of life and the existence of migrants in Thailand, Subdistrict municipality

Aomyai, Sampran, Nakhon Pathom.

Keerati Choutridsanawong and Viroj Jadesadalug

สาขาวิชาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม 73000

Department of Entrepreneurship, Faculty of Management Science, Silpakorn University.

*Corresponding author. E-mail address: mintz_chippy@hotmail.com, viroj_jade@hotmail.com

บทคัดย่อ

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในปัจจุบันทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ประกอบกับประเทศเพื่อนบ้านมีเศรษฐกิจตกต่ำ ขาดคุณภาพชีวิตที่ดี จึงเป็นผลทำให้แรงงานข้ามชาติอพยพเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อหางานทำ การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการอพยพเข้าสู่ประเทศไทย การจ้างงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน วิถีชีวิต การปรับตัว และการดำรงอยู่ของแรงงานข้ามชาติ โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ แรงงานข้ามชาติ คนไทย ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview หรือ SSI) โดยนำข้อมูลวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และเปรียบเทียบหาข้อสรุป

ผลการศึกษา พบว่า 1) วิธีการอพยพเข้าสู่ประเทศไทยมีสองรูปแบบ คือ การอพยพโดยผ่านนายหน้า และการอพยพโดยเดินทางมาด้วยตนเองหรือญาติพี่น้อง ซึ่งต้องหลบซ่อนตามป่าเขาและตะเข็บชายแดนเพื่อหนีการจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ 2) การจ้างงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานข้ามชาติ เขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ เป็นพื้นที่ที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในด้านสภาพการจ้างงานนั้น นายจ้างมีการจ่ายค่าจ้างถูกต้องตามกฎหมาย แรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน 3) วิถีชีวิตในด้านสภาพชีวิตความเป็นอยู่ พบว่า ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย อาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ด้านความสัมพันธ์กับคนไทย ในอดีตคนไทยค่อนข้างต่อต้าน แต่เมื่อเวลาผ่านไปคนไทยปรับตัวได้ ทำให้อยู่รวมกันได้ 4) การปรับตัว ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมไม่ประสบปัญหา เพราะการอยู่ในประเทศไทยความเป็นอยู่ดีกว่าการใช้ชีวิตในประเทศของคน ในด้านสังคม แรงงานข้ามชาติมีปัญหาเรื่องภาษาวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งแรงงานข้ามชาติสามารถปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับคนไทยในชุมชนได้

คำสำคัญ: วิถีชีวิต แรงงานข้ามชาติ การดำรงอยู่ การปรับตัว

Abstract

The rapid economic growth in present causing labor shortage together with the neighboring country encounter the economic recession, lack of quality of life and as a result, migrant illegally immigrate into Thailand to find work. This research aims to study how migration come to Thailand, employment and working environment, way of life, adaptation and the existence of migrants by study 4 samples groups, including migrant workers, Thai people, operators and officers. Using in-depth interviews. Using a semi-structured interview techniques. (Semi-Structure Interview or SSI) data were analyzed by the objectives of the study. And conclusions.

From the results of the interview, we found that: 1) The way of migrate come to Thailand are two forms; migration through brokers and migration through travel by themselves or their relatives which need to hide in the forests and border to escape the police officers,

2) Employment and working environment of migrants worker. Subdistrict municipality Aommai Is an area of ongoing economic growth. Employers have legitimate wages, Thai people and migrant workers have to help each other, 3) In the way of life, we found that they have a simple life by living together in a rented room, travel by bus in the community, strict Buddhist and in the relations with Thailand In the past, Thai people use to against migrate but they can adapt and live together, 4) Adaptation in the economic and social have no problems because life in Thailand is better than life in their countries. Migrants have a language and culture problem but they can adapt to live with Thailand in the community.

Keywords: way of life, migrants, existence, adaptation

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกปัจจุบันประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ทำให้ต้องปรับปรุงและพัฒนาระบบการทำงานให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก จึงนำมาสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ที่เน้นการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สร้างสรรคคุณค่าให้แก่องค์การสูงสุด ความรู้ ทักษะและความสามารถ มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในองค์กรและความสามารถในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ (ชมสุภักดิ์ กรุฑกะ, 2554, น. 63) และในปัจจุบันมีการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน (Asean Economic Community: AEC) จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในตลาดโลก เนื่องจากส่งเสริมให้เกิดการเปิดเสรี การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศสมาชิกที่ลึกซึ้งและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงาน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการครองชีพ และความกินดีอยู่ดีของประชาชน และลดช่องว่าง การเหลื่อมล้ำทางสังคมให้น้อยลง (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2552, น. 33)

การพัฒนาประเทศจึงอยู่ในช่วงที่สำคัญ โครงสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปสู่

ภาคอุตสาหกรรมและบริการที่ทันสมัย ผลของการพัฒนาทำให้เกิดปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาด้านการขาดแคลนแรงงาน ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน มีสภาพความเป็นอยู่เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่ดีกว่าประเทศไทยเป็นผลทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาทำงานมากขึ้นในกิจการที่หาคนไทยในท้องถิ่นทำงานไม่ได้ ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของการเข้ามาหางานทำในกิจการรับจ้างที่ใช้แรงงานมากยิ่งขึ้น

จากสภาพดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยดึงดูดให้แรงงานข้ามชาติเข้ามาหางานทำในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ในประเภทงานที่คนไทยไม่นิยมทำ เช่น งานที่ต้องใช้กำลัง งานเสี่ยงอันตราย งานสกปรก เป็นต้น ประกอบกับประเทศเพื่อนบ้านมีการหยุดชะงักของการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง จึงทำให้ภาคเอกชนและผู้ประกอบการได้หาทางออกโดยการจ้างแรงงานข้ามชาติซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานไร้ฝีมือประเภทที่มีความอดทนและอัตราค่าแรงถูก เช่น แรงงานสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม โดยกลไกควบคุมการทำงานภายในประเทศยังไม่มี ความเข้มแข็ง ทำให้มีความยากลำบากที่จะทำการควบคุมแรงงานข้ามชาติให้อยู่ในระบบได้ทั้งหมด และก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การสาธารณสุข และความมั่นคงของประเทศ (กรมประชาสัมพันธ์, 2549, น. 14) แรงงานข้ามชาติที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทยช่วงพ.ศ.2550-พ.ศ.2555 จากข้อมูลสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน พบว่าแรงงานข้ามชาติที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทยที่เข้า

เมื่อถูกกฎหมายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่แรงงานข้ามชาติที่ได้รับอนุญาตทำงานในประเทศไทยที่เข้าเมืองผิดกฎหมายมีจำนวนลดลง ตามนโยบายการจัดการแรงงานข้ามชาติ โดยให้แรงงาน

ข้ามชาติที่ทำงานในประเทศไทยทั้งหมด ทั้งที่เลขอนุญาตทำงานหรือไม่รวมทั้งครอบครัวและผู้ติดตามจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติและพิสูจน์สัญชาติ เพื่อนำไปสู่กระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมาย

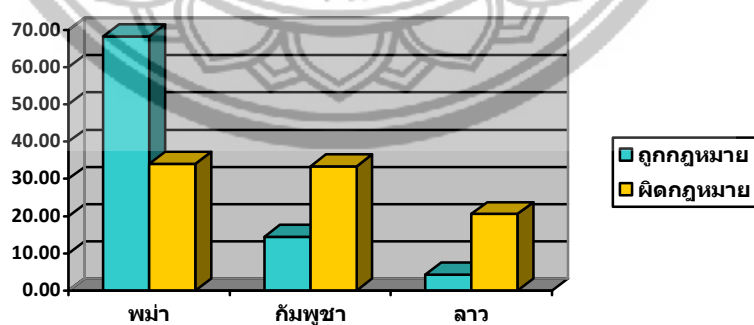
ตาราง 1 แสดงจำนวนแรงงานข้ามชาติที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทย พ.ศ.2550 - พ.ศ.2555

ประเภท แรงงาน	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551	พ.ศ.2552	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555
ถูกกฎหมาย	122,903	140,277	210,745	379,560	678,235	940,531
ผิดกฎหมาย	586,073	562,311	1,334,157	955,595	1,272,415	193,320
รวม (คน)	708,976	702,588	1,544,902	1,335,155	1,950,650	1,133,671

ที่มา: กระทรวงแรงงาน, กรมการจัดหางาน, สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, “จำนวนแรงงานข้ามชาติที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทย พ.ศ.2550-พ.ศ.2555,” รายงานประจำปี 2556.

จากสถิติของสำนักบริหารแรงงานข้ามชาติปี 2555 แรงงานข้ามชาติที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานลงเหลือทั่วราชอาณาจักรทั้งหมด 1,133,851 คน เป็นแรงงานข้ามชาติที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายจำนวน 940,531 คน และเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจำนวน 193,320 คน และเมื่อจำแนกตามสัญชาติพบว่า แรงงานข้ามชาติลำดับแรกที่มาทำงานในประเทศไทยมากที่สุดได้แก่ พม่า กัมพูชา

และลาว ตามลำดับ โดยมีแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่าที่ถูกกฎหมายร้อยละ 68.28 และผิดกฎหมายร้อยละ 34.01 แรงงานข้ามชาติสัญชาติกัมพูชาที่ถูกกฎหมายร้อยละ 14.46 และผิดกฎหมายร้อยละ 33.34 และแรงงานข้ามชาติสัญชาติลาวที่ถูกกฎหมายร้อยละ 4.35 และผิดกฎหมายร้อยละ 20.56

รูปที่ 1 จำนวนแรงงานข้ามชาติ 3 สัญชาติที่ได้รับอนุญาตทำงานในประเทศไทย พ.ศ.2555

ที่มา: กระทรวงแรงงาน, กรมการจัดหางาน, สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, “จำนวนแรงงานข้ามชาติ 3 สัญชาติที่ได้รับอนุญาตทำงานในประเทศไทย พ.ศ.2555,” รายงานประจำปี 2556.

สถานการณ์การจ้างงานแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาหางานทำในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นแรงงาน เพื่อพัฒนาฝีมือ ยังขาดความรู้ ทักษะในการทำงาน และขาดอำนาจในการต่อรอง ปัจจัยเหล่านี้จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิของแรงงานข้ามชาติ ทั้งสภาพ การจ้างงาน และสภาพการทำงานที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และทำให้เกิดปัญหาสำคัญระดับประเทศขึ้นมา อาทิ การค้ามนุษย์ด้านแรงงาน (มหาวิทยาลัยบูรพา, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, 2554, น. 1)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิต การดำรงอยู่รวมถึง ความรู้สึกนึกคิด และจิตใจของแรงงานข้ามชาติสัญชาติ พม่า ลาว มอญ กัมพูชา ซึ่งประกอบอาชีพในโรงงาน อุตสาหกรรม ร้านอาหาร ธุรกิจก่อสร้าง เกษตรกรรม ปศุสัตว์ ในเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และมีแรงงานข้ามชาติอพยพเข้ามาทำงาน เป็นจำนวนมาก ทั้งในด้านสภาพปัญหาการทำงาน ความไม่เป็นธรรม การถูกกดขี่ สภาพทางสังคม การถูกเหยียดหยาม เอรัดเอาเปรียบ รวมถึงวิธีการปรับตัว เพื่อความอยู่รอดของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยของ แรงงานข้ามชาติ ในเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอ สามพราน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาการจ้างงาน และสภาพแวดล้อมใน การทำงานของแรงงานข้ามชาติ ในเขตเทศบาลตำบล อ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของแรงงานข้ามชาติ ในเขต เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม

4. เพื่อศึกษาการปรับตัวและการดำรงอยู่ของแรงงาน ข้ามชาติ ในเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลจากการศึกษาทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจริง กับแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาใช้ชีวิตและทำงานอยู่ในเขต เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม ทั้งในด้านสภาพการทำงาน วิธีการดำรงชีวิต การปรับตัวด้านเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งอาจทำให้มุมมอง ความคิด และทัศนคติของคนไทยที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ เปลี่ยนไป

2. ผลจากการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถ จำเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของแรงงานข้ามชาติให้ดียิ่งขึ้น

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็น กรอบแนวคิดและแนวทางในการศึกษา ได้แก่ 1) สภาพ ทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เทศบาลตำบลอ้อม ใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ สถาน ประกอบการมีความหลากหลาย ผู้ใช้แรงงานจึงต่าง เดินทางมาเพื่ออาศัยและประกอบอาชีพ 2) แนวคิด และทฤษฎีการย้ายถิ่น เอเวอเรท (Everett, 1966, อ้างถึงใน ขวัญชนก สันฐาน, 2554) กล่าวถึงการย้ายถิ่น (Migration) คือ การเปลี่ยนที่อยู่อาศัยอย่างถาวรหรือกึ่งถาวร โดยไม่มี ข้อจำกัดอันใดเกี่ยวกับระยะทางของการเคลื่อนย้าย หรือเกี่ยวกับลักษณะของความสมัครใจหรือไม่สมัครใจ ในการเคลื่อนย้ายนั้น จะไม่หาความแตกต่างระหว่าง การย้ายถิ่นภายในหรือภายนอกประเทศ การย้ายถิ่นของ แรงงานข้ามชาติส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในด้าน

ต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2552) ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีนโยบายที่รัดกุมในการควบคุมจำนวนแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาในประเทศไทยให้อยู่ในจำนวนที่เหมาะสม

3) แนวคิดและทฤษฎีการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจุบันนายจ้างส่วนใหญ่จะมีแนวคิดเกี่ยวกับการจ้างงาน โดยหันกลับมามองถึงความสำคัญของลูกจ้างมากขึ้น และเปลี่ยนแนวคิดจากนายจ้างเป็นนายคอยออกคำสั่งอย่างเดียว มาเป็นแนวทางการบริหารแบบใหม่ (สุณีย์ จ้อยจำรัส, 2547, น. 4-11) ผู้วิจัยจึงได้นำทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพการทำงานและการทำงานของแรงงานข้ามชาติ มาเป็นข้อมูลประกอบในการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูล

4) แนวคิดและทฤษฎีคุณภาพชีวิต ชาร์มา (Sharma, 1988, p. 133) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิตเป็นความคิดรวบยอดที่ซับซ้อน ทั้งนี้ เพราะเป็นเรื่องความพึงพอใจอันเกิดมาจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจและสังคม ทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค คุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการให้เกิดขึ้นและส่งผลไปสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม รวมถึงประเทศ และระดับโลก จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานทุกประเภทที่เกี่ยวกับการพัฒนา เช่น พัฒนาชุมชน สังคม เศรษฐกิจของประเทศ จะมีจุดหมายปลายทางคือมุ่งพัฒนาให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี (สุวัชร หวันทา, 2551, น. 11-12) การมุ่งศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตแรงงานข้ามชาตินั้น ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปสู่ประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานข้ามชาติได้

5) แนวคิดและทฤษฎีการปรับตัว คือ ผลของความพยายามของบุคคลที่พยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ไม่ว่าด้านบุคลิกภาพ ด้านความต้องการ หรือด้านอารมณ์ให้เหมาะสมจนสามารถอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้อย่างมีความสุข (กันยา สุวรรณแสง, 2533, น. 57) การศึกษาการปรับตัวสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างเป็นประเด็นคำถามกับแรงงานข้ามชาติ ซึ่งต้องมีการปรับตัว ปรับการดำรงชีวิต

ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมใหม่ รวมถึงการปรับตัวให้เข้ากับคนไทยเพื่อความอยู่รอดของตน

6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ผ่านมามีผู้ทำการศึกษาวิจัยในประเด็นสภาพปัญหาด้านการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ และมาตรการต่างๆ ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตและการดำรงอยู่ของแรงงานข้ามชาติ จึงเป็นอีกมุมมองการศึกษาที่น่าสนใจ เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินชีวิตและการปรับตัวของแรงงานข้ามชาติเมื่อเข้ามาอยู่ในประเทศไทย รวมถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับแรงงานข้ามชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง วิถีชีวิตและการดำรงอยู่ของแรงงานข้ามชาติในสังคมไทย เขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม การได้มาซึ่งข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาในทั้งการเข้าเมืองอย่างถูกกฎหมาย และการเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย เป็นผลทำให้การดำเนินชีวิตของแรงงานข้ามชาติมีลักษณะที่ปกปิด และไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับใคร และมีความหวาดกลัวที่อาจโดนทำร้ายหรือการถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากจะทำให้สามารถเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติได้อย่างละเอียด โดยวิธีการดำเนินการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเลือกพื้นที่การศึกษานี้ ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ในการศึกษา คือ เขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เนื่องจากจังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มีการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว สถานประกอบการมีความหลากหลาย จึงทำให้มีแรงงานข้ามชาติอพยพเข้ามาอาศัยและทำงานอยู่เป็นจำนวนมาก

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม คือ แรงงานข้ามชาติ สัญชาติพม่า ลาว มอญ กัมพูชา จำนวน 20 คน

โดยสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป 15 คน และสัมภาษณ์เชิงลึก 5 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา และเลือกแรงงานข้ามชาติที่อยู่ในประเทศไทยตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป เนื่องจากสามารถพูดและฟังภาษาไทยเข้าใจ สัมภาษณ์คนไทยทั้งที่เป็นผู้ที่อาศัยในชุมชน และแรงงานไทยที่ทำงานร่วมกับแรงงานข้ามชาติ ผู้ประกอบการ หรือนายจ้างในสถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงานข้ามชาติ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประเทศไทย ของแรงงานข้ามชาติ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข และผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลในมุมมอง ของคนไทยที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการในการวิจัย โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ทำการกำหนด ประเด็นคำถาม ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) ชีวิตความเป็นอยู่ ก่อนการอพยพเข้าสู่ประเทศไทย 3) การใช้ชีวิตใน ประเทศไทยด้านสภาพการจ้างงาน การทำงาน สภาพชีวิต ความเป็นอยู่ สภาพเศรษฐกิจและสังคม การปรับตัว ทัศนคติ และการปรับตัว และการเก็บข้อมูล โดยการสังเกต ทั้งการสังเกตพฤติกรรมอาการ ท่าที แววตา น้ำเสียง เป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งวิธีการสังเกตนั้น ผู้วิจัยจะเข้าไปอยู่ในพื้นที่ สร้างความคุ้นเคย สร้างความสัมพันธ์ ศึกษาชีวิตในชุมชน รวมถึงการสังเกตปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายใน แหล่งพื้นที่ที่ทำการศึกษา

4. แหล่งที่มาของข้อมูล 1) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Sources) ข้อมูลที่ได้มาจากการสืบค้น เอกสาร หนังสือ บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงาน การวิจัย และข้อมูลด้านวิชาการต่างๆ 2) แหล่งข้อมูลปฐม ภูมิ (Primary Data Source) ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยใช้ผู้สัมภาษณ์ 2 คน และผู้ให้ ข้อมูลหลักมาจาก 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการ นายจ้าง ที่มีการจ้างแรงงานข้ามชาติ จำนวน 5 คน แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย จำนวน 20 คน โดยมีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับแรงงานข้ามชาติที่ถูก

กฎหมายในแต่ละสาขาอาชีพ จำนวน 5 คน คือ โรงงาน อุตสาหกรรม ธุรกิจก่อสร้าง ร้านอาหาร เกษตรกรรม ปศุสัตว์ เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ใหญ่บ้าน และแรงงานไทย คนงานไทย จำนวน 10 คน ระยะเวลา ในการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม 2556- เดือนตุลาคม 2556

5. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ก่อนการเก็บข้อมูล จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งแจ้งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาทราบว่า ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นเพียงข้อมูลทางการศึกษา เท่านั้น ซึ่งจะไม่สร้างความเสียหายให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีการป้องกันและหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อกลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น ความวิตกกังวล ความเครียด ที่เกิดจากการเก็บข้อมูล ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีสิทธิที่จะให้ข้อมูลหรือไม่ให้ข้อมูลในการวิจัยนี้ได้ (อัศนี วันชัย, 2556) ในการศึกษาผู้วิจัยจะทำการสังเกตการณ์ ภายในบริบท สภาพแวดล้อมที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์ ที่เกิดขึ้น

6. การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล 1) การตรวจสอบ ข้อมูล โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลจาก ผู้ให้ข้อมูลหลายคนและหลายกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำมา เปรียบเทียบยืนยันข้อเท็จจริงต่อ รวมถึงการตรวจสอบข้อมูล ด้านผู้วิจัย คือ มีการเปลี่ยนตัวผู้สังเกตและผู้สัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบว่าจะได้ข้อมูลที่แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และมีการปรับแนวทางการสัมภาษณ์ให้เหมาะสมกับผู้ให้ ข้อมูล เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงทัศนคติของตนเองมากที่สุด (สุภางค์ จันทวานิช, 2553, น. 128-130) 2) การวิเคราะห์ ข้อมูลโดยการตรวจสอบข้อมูลภาคสนาม ซึ่งหากพบว่า มีข้อมูลตกหล่นหรือข้อมูลขัดแย้งกันก็จะมีการเก็บข้อมูล เพิ่มเติมทันที และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดหมวดหมู่ของ ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตาม วัตถุประสงค์ของการศึกษา และเปรียบเทียบหาข้อสรุป

หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของประเด็นต่างๆ โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ทำการทบทวนวรรณกรรม เป็นแนวทางในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

สรุปผลการศึกษา

1. การอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยของแรงงานข้ามชาติ
ชีวิตความเป็นอยู่และครอบครัวของแรงงานข้ามชาติก่อนอพยพเข้าสู่ประเทศไทยชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานข้ามชาติและครอบครัวส่วนใหญ่ มีฐานะครอบครัวยากจน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างลำบาก ได้รับการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ เนื่องจากยากจน ลักษณะอยู่รวมกันแบบครอบครัวใหญ่ มีอาชีพทำไร่ ทำนา แรงงานข้ามชาติกล่าวว่า ประเทศของตนด้อยพัฒนา เศรษฐกิจตกต่ำ และบางครั้งก็เกิดสงครามภายในประเทศ เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ข้าวของเครื่องใช้มีราคาแพง แต่ค่าเงินต่ำรายได้ที่หาได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ประชาชนขาดคุณภาพชีวิตที่ดี

สาเหตุที่ตัดสินใจอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทย

จากการเก็บข้อมูลพบว่า สาเหตุที่แรงงานข้ามชาติตัดสินใจเข้ามาทำงานในประเทศไทย อาจจำแนกออกได้เป็น 2 เหตุผลหลัก คือ 1) ปัญหาความยากจน และเศรษฐกิจภายในประเทศตกต่ำ การประกอบอาชีพมีความยากลำบาก 2) แรงงานข้ามชาติคำนึงถึงอนาคตข้างหน้า ต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากเดิม ไม่อยากให้ครอบครัวต้องอยู่อย่างลำบาก แต่ไม่ว่าด้วยสาเหตุใดก็ตาม การที่แรงงานข้ามชาติตัดสินใจอพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทยนั้น ก็เพื่อต้องการหาโอกาสที่ดีกว่า และต้องการทำให้ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วิธีการและอุปสรรคในการอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทย

1) การอพยพเข้าสู่ประเทศไทยโดยการเข้ามาด้วยตนเอง หรือญาติพี่น้องชักจูง โดยไม่ผ่านกระบวนการ

นายหน้า แรงงานข้ามชาติที่เลือกวิธีการอพยพเข้ามาด้วยตนเอง เนื่องจากไม่มีเงินจ่ายให้นายหน้า ซึ่งการลักลอบเข้ามานั้นจะเป็นไปด้วยความยากลำบาก ต้องหลบซ่อนตามแนวป่าเขาและตะเข็บชายแดนเพื่อรอโอกาสหลบหนีเข้ามา

2) การอพยพเข้าสู่ประเทศไทย โดยผ่านกระบวนการนายหน้า ซึ่งจะได้รับการอำนวยความสะดวกจากนายหน้าในการขึ้นรถเดินทางเข้ามาในประเทศไทย แต่ในขณะที่เดินทางก็ยังคงมีความเสี่ยงต่อการถูกตรวจค้นจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งหากถูกจับได้ ค่านายหน้าที่จ่ายไปก็สูญเปล่า โดยเส้นทางหลักที่ใช้ในการเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ได้แก่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อำเภอเมือง จังหวัดระนอง และอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งค่านายหน้าที่ต้องจ่ายอยู่ที่ประมาณ 10,000 บาท ถึง 20,000 บาท หากแรงงานข้ามชาติไม่มีเงินก็จะตกลงกับนายหน้าเพื่อขอผ่อนจ่ายเป็นรายเดือน หรือหากมีนายจ้างเข้ามารับไปทำงานต่อ นายจ้างจะเป็นผู้ออกเงินให้ก่อนแล้วผ่อนจ่ายคืนนายจ้างภายหลัง เมื่อเข้ามาถึงประเทศไทยแล้วแรงงานข้ามชาติถึงมีการทำพาสปอร์ตอย่างถูกต้องตามกฎหมายภายหลัง ซึ่งเป็นช่วงที่รัฐบาลค่อนข้างเข้มงวดในการให้แรงงานข้ามชาติปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายกำหนด แต่ยังคงมีแรงงานบางคนที่ยังลักลอบทำงานอย่างผิดกฎหมายอยู่

2. การจ้างงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานข้ามชาติ

เขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีสภาพสังคมที่เป็นแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบทที่มีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีความอุดมสมบูรณ์ในทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทำให้การประกอบอาชีพภายในชุมชนมีความหลากหลาย สถานประกอบการส่วนใหญ่จึงจำเป็นต้องจ้างแรงงานเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากแรงงานไทยไม่นิยมทำงานดังกล่าว เพราะเป็นงานหนัก

และงานสกปรก ทำให้ผู้ประกอบการมีความจำเป็นต้องจ้างแรงงานข้ามชาติทำงานแทนแรงงานคนไทย

ด้านสภาพการจ้างงาน

1) เงื่อนไขการจ้างงาน สำหรับการจ้างงานแรงงานข้ามชาตินั้น เงื่อนไขในการจ้างงานจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทกิจการ ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และร้านอาหาร จะมีลักษณะการจ้างงานเป็นรายเดือน หากเป็นกิจการปศุสัตว์และก่อสร้าง จะมีลักษณะการจ้างงานแบบรายวัน หากวันใดไม่สามารถมาทำงานได้ ก็จะไม่ได้รับค่าแรงในวันนั้น

2) วันและเวลาในการทำงาน แรงงานข้ามชาติในแต่ละประเภทกิจการจะมีวันและเวลาในการทำงานแตกต่างกันไป โดยแรงงานข้ามชาติในโรงงานอุตสาหกรรมจะทำงานตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันเสาร์ การเข้างานมี 2 รอบ คือ รอบเช้า เข้างานเวลา 8.00 น. เลิกงาน 16.30 น. เวลาพักเที่ยงตั้งแต่ 12.00 น.-12.30 น. รอบกลางคืน เข้างานเวลา 16.30 น. เลิกงาน 01.00 น. เวลาพักเที่ยงตั้งแต่ 20.30 น.-21.00 น. หยุดงานวันอาทิตย์ และวันหยุด นักขัตฤกษ์ ในกิจการร้านอาหาร ปศุสัตว์ เกษตรกรรม และก่อสร้าง จะทำงานทุกวัน ไม่มีวันหยุด แรงงานข้ามชาติจะได้หยุดก็ต่อเมื่อนายจ้างหยุดกิจการ เนื่องจากเป็นวันสำคัญที่นายจ้างให้ความสำคัญ เช่น วันตรุษจีน วันสงกรานต์ วันปีใหม่ เป็นต้น การทำงานเริ่มเข้างานเวลา 8.00 น. เลิกงาน 17.00 น. เวลาพักเที่ยงตั้งแต่ 12.00 น.-13.00 น.

3) ค่าจ้างและสวัสดิการ แรงงานข้ามชาติในโรงงานอุตสาหกรรมได้รับค่าจ้างวันละ 300 บาท นายจ้างจะจ่ายเงินเดือน เดือนละ 2 ครั้ง ในวันที่ 5 และ 20 ของทุกเดือน วิธีการรับเงินมี 2 รูปแบบ คือ การรับด้วยเงินสด และการโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร ซึ่งแรงงานข้ามชาติสามารถเปิดบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ได้ โดยต้องใช้พาสปอร์ต และใบอนุญาตการทำงานในประเทศไทย ในการเปิดบัญชีธนาคาร แรงงานข้ามชาติได้รับสวัสดิการเช่นเดียวกันกับคนไทย คือ บัตรประกันสังคม ค่าล่วงเวลา เบี้ยขยัน ในส่วนกิจการร้านอาหาร ปศุสัตว์ และ

เกษตรกรรม ได้รับค่าจ้างต่ำกว่าประกาศค่าแรงงานขั้นต่ำของจังหวัด โดยอยู่ที่ประมาณวันละ 200 บาท ได้รับสวัสดิการที่พักและอาหาร ส่วนกิจการก่อสร้าง แรงงานข้ามชาติได้รับค่าจ้างวันละ 300 บาท ไม่มีสวัสดิการอื่นใดเพิ่มเติม แต่หากเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน หัวหน้างานจะเป็นผู้รับผิดชอบค่ารักษาพยาบาลให้

4) การเลิกจ้าง แรงงานข้ามชาติในโรงงานอุตสาหกรรม หากต้องการลาออกจากการทำงาน ต้องเขียนใบลาออกล่วงหน้าอย่างน้อย 15 วัน ในกิจการประเภทอื่นไม่จำเป็นต้องเขียนใบลาออก หากต้องการลาออกต้องแจ้งล่วงหน้าและช่วยหาแรงงานคนอื่นมาทำงานแทนตน กรณีที่นายจ้างบอกเลิกจ้างจะมาจากกรณีที่แรงงานข้ามชาติไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ เช่น เกิดการทะเลาะวิวาท การดื่มสุรา เล่นการพนันในสถานประกอบการ และการลักขโมย เป็นต้น

5) สิทธิประโยชน์อื่นๆ แรงงานข้ามชาติในทุกประเภทกิจการจะไม่มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์อื่นใดเพิ่มเติมจากค่าจ้างและสวัสดิการที่กำหนดให้

ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานข้ามชาติจะแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทกิจการ ซึ่งการอพยพเข้ามาทำงานของแรงงานข้ามชาตินั้น ส่วนมากมาจากมีญาติพี่น้องหรือคนรู้จักที่ทำงานอยู่ก่อนแล้ว ชักชวนกันเข้ามาทำงาน ในด้านการทำงานเมื่อแรงงานข้ามชาติประสบปัญหาจะปรึกษาหัวหน้างานมากกว่านายจ้าง เนื่องจากเข้าถึงได้ง่ายกว่า การทำงานร่วมกับแรงงานไทย มีความสัมพันธ์กันดี ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ส่วนความเสี่ยงในการทำงานมีความเสี่ยงแตกต่างกันตามแต่ละประเภทกิจการ

1) ความปลอดภัยในการทำงาน

1.1 โรงงานอุตสาหกรรม จากการศึกษาพบว่าภายในโรงงานมีการแบ่งแผนกอย่างเป็นสัดส่วน มีการจัดวางอุปกรณ์และเครื่องจักรอย่างเป็นระบบ ลักษณะการทำงาน แรงงานข้ามชาติต้องมีการป้อนวัตถุดิบและควบคุมการทำงานของเครื่องจักร โดยการทำงานขอ

เครื่องจักรนั้น หากเกิดความผิดพลาดหรือเกิดอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงาน สามารถกดปุ่มตัดการทำงานของเครื่องจักรได้ทันทีเพื่อความปลอดภัยและลดอันตรายที่อาจเกิดขึ้น แต่ส่วนมากเครื่องจักรจะไม่มีการทำงานผิดพลาด ซึ่งหากเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน อาจเป็นเพราะความประมาทของตัวบุคคลมากกว่า

1.2 ธุรกิจร้านอาหาร มีความปลอดภัยในการทำงานระดับหนึ่ง เนื่องจากในประเภทกิจการนี้ไม่มีเครื่องจักรหรืออุปกรณ์การทำงานใดที่ช่วยลดความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานได้ แรงงานข้ามชาติจึงต้องระมัดระวังอันตรายที่เกิดจากการทำงานด้วยตนเอง เช่น การถูกขโมยมีคม หรืออุบัติเหตุจากการประกอบอาหาร เป็นต้น

1.3 เกษตรกรรม แรงงานข้ามชาติที่ทำเกษตรกรรมจะไม่ค่อยพบความเสี่ยงจากการทำงาน เนื่องจากลักษณะงานไม่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ แต่อาจต้องเผชิญกับการได้รับสารเคมีผ่านทางสารสัมผัสหรือสูดดม จำพวกยาฆ่าแมลง ปุ๋ยยาเร่งการเจริญเติบโตของพืช ซึ่งแรงงานข้ามชาติจะมีการป้องกันโดยการใส่เสื้อแขนยาว สวมรองเท้าบูท หมวก และมีผ้าปิดจมูก เพื่อป้องกันสารเคมีเข้าสู่ร่างกาย

1.4 ปศุสัตว์ แรงงานข้ามชาติที่ทำงานปศุสัตว์ส่วนมากไม่พบอันตรายจากการปฏิบัติงาน

1.5 ธุรกิจก่อสร้าง นับเป็นงานที่เสี่ยงอันตรายอย่างยิ่ง แรงงานข้ามชาติต้องเจอกับอันตรายจากการใช้เครื่องมือก่อสร้าง และอุบัติเหตุที่เกิดจากความประมาท แรงงานข้ามชาติให้ข้อมูลว่า เราต้องทำการระมัดระวังตัวเอง เพราะไม่มีสิ่งใดที่จะสามารถช่วยลดอุบัติเหตุจากการทำงานได้เลย ซึ่งบ่อยครั้งที่เกิดอุบัติเหตุขึ้นจากการปฏิบัติงาน แรงงานข้ามชาติทุกคนจึงต้องร่วมมือกันป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น โดยมีจุดในการเก็บและวางเครื่องมือเครื่องใช้ให้เป็นระเบียบ มีการสวมหมวกเพื่อป้องกันสิ่งของหล่นกระแทก

2) สุขอนามัยในการทำงาน

2.1 โรงงานอุตสาหกรรม จากการศึกษาพบว่า แรงงานข้ามชาติที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งที่

หลีกเลี่ยงไม่ได้ นั่นคือ มลภาวะทางเสียง กลิ่น และฝุ่นละอองที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานของเครื่องจักร แต่โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีมาตรฐานความปลอดภัยที่เป็นสากลอยู่แล้ว เช่น การให้ใส่หน้ากากปิดจมูก การใส่หมวกคลุม เว้นตา หรือการใส่ถุงมือในการปฏิบัติงาน เพื่อความปลอดภัยในสุขภาพอนามัยในการทำงานนายจ้างจะจัดแรงงานไทยกับแรงงานข้ามชาติให้ทำงานอยู่ร่วมกัน เพื่อให้แรงงานไทยสามารถสอนงานแรงงานข้ามชาติได้ และเป็นการสร้างความคุ้นเคยต่อกัน แรงงานไทยส่วนใหญ่ก็จะให้ความช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติเมื่อเกิดปัญหาเป็นอย่างดี ไม่มีการแบ่งแยก หรือถูกเหยียดหยาม

2.2 ธุรกิจร้านอาหาร แรงงานข้ามชาติมีสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี ไม่มีมลภาวะ แรงงานข้ามชาติกล่าวว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานของตนนั้นดี ไม่มีปัญหาอะไร นายจ้างให้ความสำคัญดูแลเหมือนพี่น้อง หากทำงานพลาด ก็เพียงกล่าวว่าดักเตือน ไม่เคยลงโทษตน

2.3 เกษตรกรรม แรงงานข้ามชาติที่ทำงานในกิจการเกษตรกรรมมักไม่พบปัญหาสภาพแวดล้อมหรือสุขภาพ เนื่องจากสภาพชุมชนที่อาศัยเป็นย่านที่มีการทำสวน ทำไร่ อากาศจะบริสุทธิ์ ร่มรื่น อยู่กับธรรมชาติ ไม่มีมลพิษ แรงงานในกิจการส่วนมากจะเป็นแรงงานข้ามชาติที่มาจากต่างถิ่นเป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งแรงงานไทยนั้นมีน้อย รวมถึงแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติทำงานร่วมกันมาเป็นเวลานาน ทำให้ไม่เกิดปัญหาจากการทำงานร่วมกัน

2.4 ปศุสัตว์ แรงงานข้ามชาติในปศุสัตว์จะมีสภาพแวดล้อมในการทำงานไม่ดี พบมลพิษทางกลิ่นเสียงเป็นอย่างมาก และเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค เช่น ฟาร์มสุกรจะเป็นแหล่งรวมเชื้อโรคที่มาจากมูลสุกร การรักษาสุขอนามัยจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง นายจ้างจะให้แรงงานข้ามชาติทำความสะอาดพื้นที่โดยรอบเป็นประจำทุกวัน และมีการล้างด้วยน้ำยาทำความสะอาดเพื่อความปลอดภัยต่อสุขภาพร่างกายของแรงงานข้ามชาติ

2.5 ธุรกิจก่อสร้าง แรงงานข้ามชาติต้องเจอกับมลพิษ คิววัน ฝุ่นละออง เสียง ในด้านสุขอนามัยของแรงงานข้ามชาติที่ทำงานในกิจการก่อสร้าง จะมีสุขอนามัยที่ไม่ดี เนื่องจากลักษณะการทำงานเป็นการย้ายถิ่นฐานไปเรื่อยๆ ตามสถานที่ที่ต่างกัน ต้องมีการสร้างบ้านพักคนงานชั่วคราวที่มีลักษณะเป็นแผ่นสังกะสี กันห้อง ห้องน้ำสร้างขึ้นมาแบบชั่วคราว ไม่ถูกสุขลักษณะ รวมถึงการประกอบอาหารจะทำแบบพอรับประทานได้ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ทำให้สุขภาพอนามัยของแรงงานข้ามชาติเสื่อมโทรมตามไปด้วย

3. วิถีชีวิตของแรงงานข้ามชาติในเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

1) ด้านเศรษฐกิจ เขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่นั้นเป็นเขตปริมณฑลที่พื้นที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างมาก สภาพพื้นที่ราบลุ่มอุดมสมบูรณ์ มีสถาบันการเงิน สถานีตำรวจ โรงพยาบาล โรงเรียน ร้านสะดวกซื้อและสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน อีกทั้งมีสถานประกอบการหลากหลายประเภทธุรกิจ ทำให้ผู้ใช้แรงงานต่างอพยพเข้ามาหางานทำ ในด้านเศรษฐกิจของแรงงานข้ามชาติพบว่า ไม่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจหรือการเงินแต่อย่างใด เนื่องจากแรงงานข้ามชาติมีนิสัยประหยัดอดออม ไม่ใช้จ่ายสิ่งฟุ่มเฟือย ทำงานเพื่อหาเงินส่งให้ครอบครัว ทำให้วิถีชีวิตของแรงงานข้ามชาติในด้านเศรษฐกิจไม่ได้รับผลกระทบแต่อย่างใด

2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม จากการสังเกตสภาพทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของชุมชน พบว่า การจัดวางบ้านเรือนในชุมชนค่อนข้างเป็นระเบียบเรียบร้อย มีสุขอนามัยที่ดี ไม่แออัดจนเกินไป มีความปลอดภัยในชุมชนระดับหนึ่ง เนื่องจากมีป้อมตำรวจตั้งอยู่ศูนย์กลางชุมชน และตำรวจมีการตรวจตราความสงบเรียบร้อยอยู่เสมอ แรงงานข้ามชาติสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ ในด้านวัฒนธรรม แรงงานข้ามชาติเมื่ออพยพเข้ามาอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ ได้นำเอาวัฒนธรรมและความเชื่อเดิมในประเทศของตนเข้ามาด้วย แต่ไม่เป็นปัญหาสำหรับคนไทยในชุมชนแต่อย่างใด เนื่องจาก

ลักษณะวัฒนธรรมของแรงงานข้ามชาติจะคล้ายคลึงกับคนไทย เช่น การนับถือพุทธศาสนา การกราบไหว้บูชาพระ และการเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนาตามประเพณี เป็นต้น

3) ด้านคุณภาพชีวิต แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะเช่าห้องพักหรืออพาร์ทเมนต์อยู่ร่วมกัน บางกลุ่มอยู่กันเป็นครอบครัว บางกลุ่มเป็นพี่น้อง หรือเพื่อนกัน และบางกลุ่มเป็นสามีภรรยา กัน มีความปลอดภัยในสถานที่พักระดับหนึ่ง คุณภาพชีวิตยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากแรงงานข้ามชาติเลือกที่จะใช้ชีวิตอยู่ตามอัตราค่าเช่า การศึกษาน้อย ประหยัด อดออม ทำงานหนัก ทำให้สุขภาพเสื่อมโทรม และไม่มีการสนองตอบความต้องการตัวเองหรือการให้รางวัลชีวิตในด้านต่างๆ เช่น การพักผ่อน ท่องเที่ยว หรือการรับประทานอาหารที่ดี ในวันหยุดที่ไม่ได้ทำงาน แรงงานข้ามชาติจะอาศัยอยู่ในบ้าน ไม่ออกไปไหน อาจมีการเข้าวัดทำบุญบ้างหรือเดินทางไปเยี่ยมเพื่อนหรือญาติ แต่ไม่บ่อยนัก เนื่องจากแรงงานข้ามชาติไม่ต้องการเดินทางออกไปไหนไกลๆ เพราะกลัวว่าจะจะเป็นอันตราย

4. การปรับตัวและการดำรงอยู่ของแรงงานข้ามชาติ

การที่แรงงานข้ามชาติอพยพเข้ามาในเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ และต้องใช้ชีวิตอยู่ภายในชุมชนที่ตนไม่คุ้นเคย และถูกมองว่าเป็นคนอื่น ทั้งความแตกต่างทางด้านภาษา เชื้อชาติ วัฒนธรรม ย่อมทำให้แรงงานข้ามชาติรู้สึกแปลกแยกและรู้สึกไม่ปลอดภัย ทำให้วิถีชีวิตของแรงงานข้ามชาติมีลักษณะปกปิด อาศัยอยู่ด้วยความระแวงระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแรงงานข้ามชาติที่ยังไม่ได้จดทะเบียนอย่างถูกต้องจะรู้สึกไม่ปลอดภัยและหวาดกลัวมาก การใช้ชีวิตของแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะอยู่กับการทำงาน หลังจากเลิกงานจะรีบกลับเข้าที่พัก ไม่ค่อยออกไปไหน แต่ถ้าแรงงานข้ามชาติคนใดมีความคุ้นเคยกับคนไทยแล้ว ก็จะกล้าออกมาพบเจอผู้คน แรงงานข้ามชาตินั้นต้องมีการปรับตัวหลายด้านเพื่อให้ตนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ดังนี้

1) ด้านเศรษฐกิจ จุดประสงค์ในการอพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทยของแรงงานข้ามชาตินั้น คือ

การประกอบอาชีพเพื่อหาเงินส่งเสียตนเองและครอบครัว เมื่อแรงงานข้ามชาติได้อพยพเข้ามาอยู่และทำงานภายในชุมชนแล้ว แรงงานข้ามชาติจึงต้องประหยัดคอคอมใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น เพื่อเก็บเงินจากการทำงาน และส่งเงินให้กับครอบครัวในประเทศของตน แต่ในการปรับตัวด้านเศรษฐกิจนั้น แรงงานข้ามชาติมักไม่ได้รับผลกระทบรุนแรงแต่อย่างใด เนื่องจากสภาพชีวิตความเป็นอยู่ในประเทศของตนเองนั้นลำบากกว่าการเข้ามาใช้ชีวิตและทำงานในประเทศไทยเป็นอย่างมาก ทำให้แรงงานสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจในประเทศไทยได้

2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม การปรับตัวทางด้านสังคมและวัฒนธรรมนับเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เนื่องจากแรงงานข้ามชาติเป็นคนต่างถิ่น ต่างชนชาติ ต่างภาษา การที่จะเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยนั้น ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมตามแบบอย่างของคนไทยและชุมชนที่ตนเข้ามาอยู่อย่างรวดเร็วที่สุด ทั้งนี้ก็เพื่อให้แรงงานข้ามชาติสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างถูกต้องปกติทั่วไป การปรับตัวทางด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่น การฝึกพูด อ่าน เขียนภาษาไทย เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารในการดำรงชีวิตและในการทำงาน การปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองและกฎระเบียบภายในชุมชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและหลีกเลี่ยงการสร้างปัญหาที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการศึกษาวัฒนธรรมประเพณีของประเทศไทย เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตประจำวันให้สอดคล้องกับคนไทยได้และนับเป็นวิธีการปรับตัวที่สามารถเข้าถึงคนไทยและทำให้คนไทยเกิดการยอมรับได้ง่ายขึ้น เช่น การเข้าวัดทำบุญ การร่วมกิจกรรมในงานประเพณีต่างๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น

3) ด้านวิถีชีวิต การดำรงชีวิตของแรงงานข้ามชาติเมื่อเข้ามาอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ส่วนมากไม่เกิดปัญหา เนื่องจากแรงงานข้ามชาติมีลักษณะการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ก่อความรำคาญหรือสร้างความเดือดร้อนให้คนไทย พยายามหลีกเลี่ยงการมีปัญหากับผู้อื่น และการดำรงชีวิตมีลักษณะเก็บตัว ไม่ออกไปพบเจอ

ผู้คนเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ในการเข้ารับบริการต่างๆ ภายในชุมชน เช่น ร้านอาหาร ร้านขายยา ร้านสะดวกซื้อ ร้านเสริมสวย คนไทยจะให้บริการตามปกติ ไม่แบ่งแยกว่าเป็นคนชาติใด

อภิปรายผลการศึกษา

1. วิธีการอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยของแรงงานข้ามชาติ

ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านมีอาณาเขตติดต่อกันตามลักษณะภูมิประเทศ แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสงบร่มเย็น เศรษฐกิจภายในประเทศมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีการศึกษาและคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า สิ่งเหล่านี้นับเป็นปัจจัยดึงดูดให้แรงงานข้ามชาติตัดสินใจอพยพเข้ามาอาศัยและทำงานอยู่ในประเทศไทย สอดคล้องกับผลการศึกษาของไทรพล ตั้งมันคง (2552, น. 88) ศึกษาแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างสมานฉันท์ของชนชาวยุโรปจังหวัดสมุทรสาคร ที่กล่าวถึง ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันและแรงดึงดูดแรงงานต่างด้าวชาวพม่าให้ต้องลักลอบเข้าเมือง 4 แรงดึงดูดสำคัญ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านพื้นที่และอาณาเขตที่ติดต่อกัน 2) ปัจจัยด้านแหล่งงานและรายได้ 3) ปัจจัยด้านการจ้างและค่าจ้าง การลักลอบเข้าเมืองไทยทำได้ง่าย 4) ปัจจัยความสงบร่มเย็นของเมืองไทย ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า แรงงานข้ามชาติตัดสินใจอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยเพียงแค่นี้ปัจจัยดังกล่าวข้างต้น แต่แรงงานข้ามชาติเหล่านั้น มิได้คำนึงถึงปัญหาหรือผลกระทบที่จะตามมาในด้านอื่นๆ เช่น ปัญหาจากการต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมใหม่ ปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบ การละเมิดสิทธิมนุษยชน การถูกล่อลวงละเมิดทางเพศ เป็นต้น นับเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่เกิดจากการที่แรงงานข้ามชาติอพยพเข้ามา ซึ่งวิธีการเข้าประเทศไทยนั้น โดยผ่านกระบวนการนายหน้าคอยอำนวยความสะดวกให้ ในบางรายลักลอบเข้ามาโดยญาติพี่น้องหรือคนรู้จักที่เคยเข้าประเทศไทยมา

ก่อนหน้าแล้ว การเข้ามาต้องคอยหลบซ่อน เพื่อหนีการตรวจค้นจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปริดา รอดนวล (2551, น. 61) ศึกษาชีวิตแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่าในชุมชนตำบลโลกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่กล่าวว่า การเข้าประเทศไทยของแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่า ถ้าเดินทางเข้ามาด้วยตนเอง โดยไม่ผ่านกระบวนการนายหน้าจะเป็นไปอย่างยากลำบาก ต้องหลบซ่อนในป่าเขา แต่แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาโดยผ่านกระบวนการนายหน้าจะเข้ามาสะดวกกว่าการหลบเข้ามาเอง เพราะมีนายหน้าคอยอำนวยความสะดวกให้ และในอนาคตที่จะมีการเปิดเสรีทางการค้า (AEC) ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าจำนวนการอพยพเข้ามาใช้แรงงานของแรงงานข้ามชาตินั้นอาจไม่มีผลกระทบ เนื่องจากในระยะแรกของ AEC ได้เปิดเสรีให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานไปมาระหว่างอาเซียนเพียง 7 อาชีพเท่านั้นคือ แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ นักบัญชี วิศวกร ช่างสำรวจ และนักวิชาชีพสถาปัตยกรรมหรือสถาปนิก ออกแบบตกแต่งภายใน ฯลฯ

2. การจ้างงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานข้ามชาติ

เขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นเขตปริมณฑลที่มีสภาพเศรษฐกิจและสังคมใกล้เคียงกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งชุมชนที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง สภาพพื้นที่อุดมสมบูรณ์ มีการประกอบธุรกิจที่หลากหลาย ทำให้สถานประกอบการมีความจำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมาก นายจ้างมีการจ่ายค่าจ้างและสวัสดิการให้แรงงานข้ามชาติอย่างถูกกฎหมาย เป็นธรรม เทียบเท่ากับแรงงานไทย มีการทำบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวให้กับแรงงานข้ามชาติ ผู้ประกอบการมีจิตสำนึก ไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของแรงงานข้ามชาติ ซึ่งผลจากการศึกษาแตกต่างจากผลการศึกษาของปริดา รอดนวล (2551, น. 175) ที่กล่าวว่า ปัญหาแรงงานข้ามชาติถูกกดค่าแรง ได้รับค่าแรงงานต่ำกว่ากฎหมายกำหนด การมีชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานในแต่ละวัน รวมถึงการพาดูถูก คำทอ

จากนายจ้าง ผลการศึกษาที่แตกต่างนั้น อาจสามารถอธิบายได้ว่าในปัจจุบันผู้ประกอบการได้เปลี่ยนแนวความคิดและทัศนคติไปจากเดิม อาจเนื่องด้วยการที่มีกฎหมายคุ้มครองแรงงานเป็นตัวควบคุม และด้วยจิตสำนึกของผู้ประกอบการเอง จึงทำให้ลักษณะของผู้ประกอบการที่ไม่เป็นธรรม กดขี่ข่มเหง ละเมิดสิทธิมนุษยชน แรงงานข้ามชาติได้เลือนหายไป ในส่วนสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน มีความแตกต่างกันไปตามแต่ละกิจการ แต่สภาพแวดล้อมและความเสี่ยงจากการทำงานเหล่านี้ เป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้ทั้งหมด เนื่องจากกิจการมีมาตรฐานความปลอดภัยในระดับหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งแรงงานข้ามชาติต้องมีความระมัดระวังตัวเองในการทำงานด้วย ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับของไตรพล ตั้งมันคง (2552, น. 98) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานข้ามชาติทั่วไปคล้ายกับสภาพแวดล้อมการทำงานแรงงานไทย ความเสี่ยงขึ้นอยู่กับลักษณะงาน

3. วิถีชีวิตของแรงงานข้ามชาติในเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ในเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีการจัดวางบ้านเรือนภายในชุมชนค่อนข้างเป็นระเบียบเรียบร้อย มีสุขอนามัยที่ดี ไม่แออัดจนเกินไป แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะพักอาศัยรวมกันในบ้านเช่าหลายคน เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินระดับหนึ่ง เนื่องจากมีตำรวจตรวจตราภายในชุมชนอยู่เสมอ การเดินทางไปมาสะดวกมีรถประจำทางตลอดทุกสาย ซึ่งผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับ ปรีชา รอดนวล (2551, น. 78) ที่กล่าวว่า แรงงานข้ามชาติมักจะอยู่เป็นกลุ่มๆ โดยแบ่งกลุ่มไปตามเชื้อชาติ ที่อยู่อาศัยของแรงงานข้ามชาติมักจะอยู่ในพื้นที่ที่มีสถานประกอบการอยู่หนาแน่น การบริโภคอาหารของแรงงานข้ามชาติ นิยมการประกอบอาหารรับประทานเองมากกว่าการซื้อมารับประทาน เนื่องจากอาหารไทยรสชาติไม่ถูกปากและประหยัดกว่าการซื้อมารับประทาน ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับภณิกัณฑ์ เพชรเขียว (2549,

น. 109) ศึกษาการปรับตัวของแรงงานต่างด้าวชาวพม่าในสวนยาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า แรงงานข้ามชาติจะมีการปรับตัวในเรื่องของอาหารการกิน เป็นปัญหาในช่วงแรกๆ ของการเข้ามาอยู่ประเทศไทย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับ ปรีดา รอดนวล (2551, น. 80) ที่กล่าวว่า แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ไม่ชอบอาหารไทย เพราะอาหารไทยมีรสหวาน อาหารของชาวมอญและพม่ามักจะเป็นจำพวกแกง ขนมน้ำยา ในส่วนการนับถือศาสนา แรงงานข้ามชาตินั้นเป็นชนชาติที่มีศรัทธาในการไหว้พระทำบุญมาก โดยเฉพาะในวันหยุดหรือวันสำคัญทางพุทธศาสนา แรงงานข้ามชาติจะแต่งกายตามประเพณีวัฒนธรรมของตนมาร่วมไหว้พระทำบุญเสมอ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรีดา รอดนวล (2551, น. 89) ที่กล่าวว่า แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มักชอบไปทำบุญที่วัด ซึ่งคนไทยในชุมชนชื่นชมถึงความมีศรัทธาในพุทธศาสนาของแรงงานข้ามชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานข้ามชาติกับคนไทยภายในชุมชน ปัจจุบันมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นมากกว่าในอดีต เนื่องจากคนไทยสามารถปรับตัวและยอมรับแรงงานข้ามชาติในชุมชนได้อีกทั้งแรงงานข้ามชาติยังมีส่วนช่วยเหลือระบบเศรษฐกิจภายในชุมชนให้เจริญก้าวหน้าอีกด้วย

4. การปรับตัวและการดำรงอยู่ของแรงงานข้ามชาติ

การอพยพเข้ามาอาศัยและทำงานในประเทศไทยของแรงงานข้ามชาติ ต้องมีการปรับตัว ปรับความคิด พฤติกรรมเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากประเทศของตน เพื่อความอยู่รอดในการดำรงชีวิตและสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข

ในการปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจนั้น แรงงานข้ามชาติอาจไม่ประสบปัญหา เนื่องจากสภาพชีวิตเดิมในประเทศที่ตนเคยอาศัยลำบากมากกว่าการใช้ชีวิตในประเทศไทย แต่การเข้ามาอยู่ในประเทศไทยนั้น ชีวิตความเป็นอยู่สะดวกสบายกว่า รวมถึงรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย เนื่องจากแรงงานข้ามชาติอพยพเข้ามาเพื่อ

ทำงานเก็บเงิน จึงมีนิสัยประหยัดอดออม ใช้จ่ายแค่เพียงพอดำเนินชีวิตไปได้ในแต่ละวัน

ในการปรับตัวด้านสังคม แรงงานข้ามชาติเมื่ออพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยใหม่ในระยะแรกต้องมีการปรับตัวค่อนข้างมาก ทั้งในเรื่องขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณี กฎระเบียบภายในชุมชนที่ทุกคนยึดถือปฏิบัติ และการฝึกใช้ภาษาไทยทั้งฟังและพูด การปรับตัวเหล่านี้เพื่อที่จะสามารถอยู่ร่วมกับคนไทย และให้คนไทยเกิดการยอมรับในตัวแรงงานข้ามชาติได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กัมปการ เพชรเขียว (2549, น. 109) พบว่า แรงงานเหล่านี้ต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากคนมอญและคนไทยมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน จึงมีความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อจะได้สามารถสื่อสารกับคนไทยได้ ข้อค้นพบดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ ปรีดา รอดนวล (2551, น. 109) ที่กล่าวว่า แรงงานข้ามชาตินั้นมีวิธีการปรับตัวหลายอย่างเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้ดีขึ้นกว่าตอนที่เดินทางมาถึงชุมชนใหม่ๆ เพื่อช่วยให้แรงงานข้ามชาติสามารถปรับตัวและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันคนไทยได้เร็วขึ้น และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับคนไทยอีกด้วย

ในการปรับตัวด้านวิถีชีวิต เหตุผลหนึ่งที่แรงงานข้ามชาติอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทย เป็นเพราะแรงงานข้ามชาติคิดว่าประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ ผู้คนมีจิตใจเมตตา ชอบช่วยเหลือคนตกทุกข์ได้ยาก มีคนไทยบางกลุ่มที่คิดว่าแรงงานข้ามชาติเข้ามาแย่งงานคนไทยทำเข้ามาแย่งทรัพยากรภายในประเทศ เป็นภัยต่อความมั่นคง แต่แรงงานข้ามชาติอยากให้คนไทยรู้ว่า ตนเพียงต้องการเข้ามาหารายได้จุนเจือครอบครัว และงานที่ทำส่วนมากเป็นงานที่คนไทยไม่นิยมทำกันแล้ว ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ ไตรพล ตั้งมั่นคง (2552, น. 122) ที่กล่าวว่า ปัญหาที่แรงงานได้รับการกดขี่ข่มเหง ถูกเหยียดหยามทำให้เกิดโทสะทำร้ายผู้ที่กล่าวหาตักเตือน ในขณะที่เดียวกันความรู้สึกคนไทยก็เกิดความหวาดระแวง กลัวต่อภัยที่จะเกิด จึงทำให้เกิดอคติและไม่อยากคบหากับแรงงานข้ามชาติ อีกทั้งคนไทยมีความรู้สึกที่ว่าแรงงานข้ามชาติได้เข้ามา

แข่งอาชีพของพวกตน โดยการยอมรับค่าจ้างถูกๆ ในขณะที่คนไทยเองก็ยอมรับในสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับกฤษฎา อาชวนิชกุล (2548, น. 130-147) ทำการศึกษาการจัดการแรงงานต่างชาติในประเทศเพื่อนบ้านในช่วง พ.ศ.2539-2548 พบว่ารัฐบาลไทยได้ทำสัญญาว่าด้วยการจ้างงานแรงงานข้ามชาติเป็นผู้ทำงานได้ โดยถูกกฎหมาย แต่ยังมีเจ้าหน้าที่รัฐของไทยบางกลุ่ม ยังมีการเลือกปฏิบัติต่อแรงงานข้ามชาติด้วยจิตใจที่ยังมีอคติชาติพันธุ์ จากผลการศึกษาในแง่ทัศนคติของคนไทยบางกลุ่มยังคงมองว่าการจ้างแรงงานข้ามชาติ เป็นการทำลายแรงงานท้องถิ่นในแง่รับค่าจ้างถูกกว่า เป็นแรงงานเสริมแรงงานท้องถิ่น และถ้าแรงงานข้ามชาติมีมากเกินไป จะทำให้เป็นผลเสียต่อแรงงานในประเทศ

ประโยชน์จากการวิจัย

1. ประโยชน์เชิงการจัดการธุรกิจและเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนโยบาย หรือรูปแบบการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติในระดับชุมชน ว่ามีนโยบายและมีวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างไร วิธีการแบบใดที่จะสามารถบริหารจัดการปัญหาแรงงานข้ามชาติ และปัญหาความขัดแย้ง หรือทัศนคติในแง่ลบของคนไทยในชุมชน เพื่อให้เกิดความสงบสุขและเกิดความเรียบร้อยภายในชุมชน

1.2 ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบชุมชนที่มีแรงงานข้ามชาติอาศัยและทำงานอยู่ ระหว่างชุมชนในเขตเมืองที่มีความเจริญกับชุมชนในชนบทว่าวิถีชีวิตของแรงงานข้ามชาติและปฏิสัมพันธ์กับคนไทยในชุมชนมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

1.3 ควรส่งเสริมให้มีการจัดเวทีสัมมนาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน โดยเชิญวิทยากรผู้มีความรู้มาบรรยายถึงสิทธิต่างๆ ที่แรงงานข้ามชาติควรได้รับและแนวทางในการปฏิบัติเมื่อเผชิญปัญหาความไม่ยุติธรรมภายในชุมชน เชิญบุคคลกลุ่มต่างๆ มาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น นายจ้าง เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง คนไทย และแรงงานข้ามชาติ

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสำรวจ และควบคุมแรงงานข้ามชาติในชุมชนให้อยู่ในจำนวนที่เหมาะสม เพื่อป้องกันปัญหาและผลกระทบที่จะตามมาในภายหลัง ทั้งปัญหาสภาพแวดล้อม สุขภาพอนามัย และปัญหาจากคนไทยที่เกิดการไม่ยอมรับแรงงานข้ามชาติในจำนวนที่มากขึ้นภายในชุมชน

1.5 ควรจัดตั้งโรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอนเฉพาะเด็กที่เป็นคนข้ามชาติ เนื่องจากเด็กเหล่านี้ได้รับอนุญาตให้อยู่ในประเทศไทยในฐานะผู้ติดตามเป็นการชั่วคราวเท่านั้น การจัดการเรียนการสอนจึงควรเอื้อให้เด็กที่เข้าเรียนสามารถกลับไปเรียนต่อในประเทศของตนได้ และยังเป็น การลดความรู้สึกไม่พอใจของผู้ปกครองเด็กไทยที่ต้องส่งบุตรหลานมาเรียนร่วมกับเด็กข้ามชาติด้วย

1.6 สถานประกอบการควรส่งเสริมให้แรงงานข้ามชาติและแรงงานไทยได้มีกิจกรรมสันถวไมตรีร่วมกัน เช่น การจัดกีฬา หรือการทำกิจกรรมความรับผิดชอบทางสังคมร่วมกันภายในชุมชน เพื่อก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี และทำให้แรงงานข้ามชาติกล้าที่จะคลุกคลีอยู่กับแรงงานไทย ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพ และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ทั้งแรงงานข้ามชาติ และแรงงานไทยมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงาน รวมถึงผลผลิตที่ได้จากการทำงานให้กับองค์กร

2. ประโยชน์เชิงทฤษฎี

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาสร้างวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย การเลือกใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการศึกษาข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและการสังเกตพฤติกรรมบุคคล รวมถึงปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นการศึกษาในบริบทที่ยังไม่ค่อยพบในงานวิจัยอื่นๆ และเป็นพื้นที่ที่มีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีการประกอบกิจการหลากหลายประเภทธุรกิจ จึงทำให้ได้ผลการศึกษาที่

ครบถ้วน รอบด้านในทุกประเด็นปัญหา และทำให้ งานวิจัยมีคุณภาพ น่าเชื่อถือ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการ ดำเนินชีวิตและการปรับตัวของแรงงานข้ามชาติ ซึ่งอาจได้ข้อมูลเพียงด้านเดียว ดังนั้น ควรมีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ นโยบายหรือรูปแบบการแก้ไขปัญหา แรงงานข้ามชาติในระดับชุมชน ที่จะสามารถบริหารจัดการ ปัญหาแรงงานข้ามชาติ และปัญหาความขัดแย้ง หรือทัศนคติในแง่ลบของคนไทยในชุมชน เพื่อให้เกิด ความสงบสุขและเกิดความเรียบร้อยภายในชุมชน

2. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาแรงงานข้าม ชาติที่อาศัยและทำงานอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ ซึ่งเป็นชุมชนที่มีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจใน เขตปริมณฑล ดังนั้น ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ระหว่างชุมชนที่มีแรงงานข้ามชาติอาศัยและทำงานอยู่ ระหว่างชุมชนในเขตเมืองที่มีความเจริญกับชุมชนใน ชนบทว่าวิถีชีวิตของแรงงานข้ามชาติและปฏิสัมพันธ์ กับคนไทยในชุมชนมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (2552). *ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

กรมประชาสัมพันธ์. (2549). *คู่มือการจัดระบบการจ้าง แรงงานต่างด้าว*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการบริหารแรงงาน ต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง.

กฤตยา อาชวนิจกุล. (2548). การจัดการแรงงานต่างชาติด จากประเทศเพื่อนบ้าน ในช่วง พ.ศ. 2539-2548. *วารสาร มหาวิทยาลัยมหิดล*, 14(ฉบับพิเศษ), 130-147.

กันยา สุวรรณแสง. (2543). *การพัฒนาบุคลากรภาพ และการปรับตัว*. กรุงเทพฯ: บารุงสาส์น.

ขวัญชนก สันฐาน. (2554). *กระบวนการย้ายถิ่นของ หญิงอาชีพนวดแผนไทยในชนบทอีสาน*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชมสุภัค ครุฑทะ. (2554). ความต้องการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์สู่ประชาคมอาเซียน. *ศิลปศาสตร์ประยุกต์*, 4(2), 63.

ไทรพล ตั้งมั่นคง. (2552). *แรงงานต่างด้าวชาวพม่า: แนวทางการดำเนินชีวิตอย่างสมานฉันท์ของคนชายขอบ จังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปรีดา รอดนวล. (2551). *ชีวิตแรงงานข้ามชาติในชุมชน ชนบทไทย: กรณีศึกษาแรงงานสัญชาติพม่าในชุมชน ตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภณิการ์ เพชรเขียว. (2549). *การปรับตัวของแรงงานต่าง ด้าวชาวพม่า เชื้อสายมอญ: ศึกษาเฉพาะกรณีแรงงานใน บริษัทสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญา โทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. (2554). *สภาพปัญหาด้านคุ้มครองแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย และแนวทางแก้ไข* (รายงานวิจัย). สำนักคุ้มครองแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2552). *ปัญหาและผลกระทบของแรงงานข้ามชาติย้ายถิ่น*. ค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2556, จาก http://www.nhrc.or.th/2012/wb/th/contentpage.php?id=92&menu_id=3&groupID=1&subID=6

สุณีย์ จ้อยจำรัส. (2547). แนวคิดในการจ่ายค่าตอบแทน. วิทยานพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อัสนี วันชัย. (2556). จริยธรรมการวิจัยในคน. ค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2556, จาก <http://www.l3nr.org/post/535182>

สุภางศ์ จันทวานิช. (2553). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Sharma, R.C. (1975) *Population & Socio-Economic Development*. In *Population Trends, Resources and Environment: Handbook for Population Education*. New Delhi: Dhanpat Rai & Sons.

สุวัชร หวันทา. (2551). การศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม: กรณีศึกษาเขตอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

